BAAC Vlaanderen
Programma van maatregelen

Archeologienota
Brasschaat, Donkseinde
Programma van maatregelen

BAAC Vlaanderen bvba
Hendekenstraat 49
9968 BASSEVELDE
info@baac.be

1 Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed op het terrein. Uit de resultaten van het bureauonderzoek bleek dat de bodem in het gehele plangebied waarschijnlijk niet verstoord of afgegraven is. Dit betekent dat potentieel in het plangebied aanwezige archeologische waarden nog intact kunnen zijn.

De initiatiefnemer plant op het terrein de bouw van een woning met een oppervlakte van ca 310 m². Deze bebouwing werd echter ingepland binnen twee percelen en oversnijdt dus de perceelgrens. Men diende bijgevolg een verkavelingsvergunning aan te vragen voor het samenvoegen van deze twee percelen. Door deze samenvoeging bereikte men een totaaloppervlakte van meer dan 3000 m², waardoor een archeologienota verplicht werd. Binnen de verkavelingsvergunning plant men bijgevolg enkel een herordening van bestaande percelen, waarbij twee percelen worden samengevoegd en een klein aandeel van een van deze percelen wordt toegevoegd aan een aanliggend perceel (zie beschrijving van de geplande werken in het verslag van resultaten). Aangezien men rekening dient te houden met diverse toekomstige bodemingrepen beschouwen we slechts de grondoppervlakte van de geplande bebouwing (ca 310 m²) als zone die verstoord zal worden door geplande ingrepen. De toekomstige maximale bouwzone (750 m²) bevindt zich bovendien ook onder de minimumgrootte van de archeologienota die binnen een bouwaanvraag van toepassing zou zijn. De overige oppervlakte van het plangebied wordt ingenomen door bomen en overige beplanting. Deze zone zal dan ook bewaard blijven en niet verstoord worden, waardoor een behoud in situ van eventueel archeologisch erfgoed hier van toepassing is. Onder de aanwezige bomen bevinden zich bovendien verspreid over het terrein verschillende inlandse eiken, die als waardevol beschouwd kunnen worden. Het is niet verantwoord deze te laten kappen, deze zullen dan ook zeker bewaard blijven.

De opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem werden afgewogen. Als eerste meent BAAC Vlaanderen bvba dat een extra bureauonderzoek, met uitvoerige archiefstudie, geen extra informatie zal opleveren. De terreinen bleken steeds grotendeels onbebouwd te zijn geweest, waardoor wordt vermoed dat er geen archiefdocumenten zullen opduiken die het tegendeel zullen aantonen. Het volledige plangebied is waarschijnlijk onverstoord gebleven en lijkt een stabiel bodemgebruik gekend te hebben vanaf de loop van de 18de eeuw.

De beschikbare overige methoden binnen een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, te weten geofysisch onderzoek, veldkartering en landschappelijk bodemonderzoek, kunnen in dit dossier op zichzelf staand niet leiden tot een voldoende gefundeerde uitspraak of in het terrein nog behoudenswaardige archeologische resten aanwezig zijn. **Geofysisch onderzoek** spoort anomalieën in de bodem op. De discipline is geleend van de geologie en baseert zich op het feit dat nederzetting en bodemverwerking in het verleden de eigenschappen van de bodem op die plaats wijzigen. De wijziging kan bestaan uit een wijziging van materiaal, korrelgrootte, vochtgehalte en toevoegingen. De verschillende geofysische methoden detecteren het verschil tussen de gewijzigde en niet gewijzigde bodem, maar zijn afhankelijk van de fysische eigenschappen, de diepte en grootte van het te detecteren spoor.

De meest gebruikte methoden zijn magnetometrie, resistiviteitsmetingen en elektromagnetisme (grondradar). Resistiviteit van de bodem meet in hoofdzaak fundamenten, muren en greppels en is sterk afhankelijk van het vochtgehalte. Een hoog vochtgehalte geeft een lage weerstand en omgekeerd. Magnetometrie meet de variatie van het magnetisch veld van een lokale bodem ten opzichte van het aardmagnetisch veld. Het is toepasbaar bij greppels, ovens, baksteen en ploegvoren (*ridge and furrow*). Het is minder toepasbaar voor paalkuilen of graven, omdat deze vaak met hetzelfde materiaal werden gevuld als waarmee ze eerst werden gegraven. Grondradar (GPR) en metaaldetectie behoren beide tot de categorie van elektromagnetische methoden. De grondradar meet de snelheid waarmee een elektromagnetische golf (tussen 80MHz en 1GHz) in de bodem wordt verstuurd en de reflectie ervan met een antenne weer ontvangt. Verschillen in de bodem reflecteren/refracteren op een andere manier ten opzichte van de achtergrond en worden op die manier gedetecteerd. Hogere frequenties geven meer detail, maar reiken minder diep en omgekeerd. De grondradar werkt in zeer droge omstandigheden, detecteert onder bestrating en geeft informatie over diepte en de dikte van bodemlagen. Deze methode werkt minder goed in natte bodem en in het bijzonder in klei. Gezien het feit dat er een grote kans is dat eventuele archeologische waarden uit grondsporen en/of vondsten zullen bestaan, zullen de resultaten van een geofysisch onderzoek – indien ze al iets opleveren – lastig te interpreteren zijn en zal een definitieve interpretatie van de gegevens die door een dergelijk onderzoek kunnen worden gegenereerd afhankelijk zijn van een ondersteunende ingreep in de bodem.

Een **veldkartering** kan enkel een indicatie aangeven uit welke perioden vondsten in de bouwvoor aanwezig zijn. De kans is aanwezig dat deze grond (deels) is aangevoerd, bijvoorbeeld voor bemesting van het terrein. Anderzijds kan het ontbreken van vondsten niet direct worden geïnterpreteerd als het afwezig zijn van archeologische waarden: indien de bodem juist intact is, zijn aan het oppervlak geen materialen te vinden.

Een **landschappelijk bodemonderzoek in de vorm van boringen** om de gaafheid van het bodemprofiel te bepalen voorafgaand aan een proefsleuvenonderzoek is hier niet nodig of nuttig. Het bureauonderzoek wijst erop dat het bodembestand naar alle waarschijnlijkheid onaangetast is gebleven en bijgevolg niet recentelijk verstoord is geworden. Er zijn verder ook geen aanwijzingen op steentijdpotentieel binnen het plangebied.

Op basis van de uitgevoerde bureaustudie, gezien de omstandigheden van terrein en de kleinschalige geplande bodemingreep wordt door BAAC Vlaanderen bvba geen verder vooronderzoek in welke vorm dan ook geadviseerd.

2 Programma van maatregelen

Nvt